

Virsraksts: Par licences stratēģiskas nozīmes preču importam saņemšanas brīdi (Misitru kabineta 1997. gada 16. decembra noteikumu Nr. 421 "Stratēģiskas nozīmes preču kontroles noteikumi" 19. punkts) un administratīvo sodu par vairākiem administratīvajiem pārkāpumiem (Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 35. pants).

Tēze: Licence stratēģiskas nozīmes preču importēšanai jāsaņem pirms šo preču importēšanas, nevis muitas procedūras noformēšanas laikā. Tā kā preču ieviešana Latvijas Republikā uzskatāma par notikušu brīdī, kad preces šķērsojušas valsts robežu, šādu preču ieviešana bez licences uzskatāma par administratīvo pārkāpumu.

Tēze: Atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 35. pantam par vairākiem vienlaicīgi izdarītiem administratīvajiem pārkāpumiem var piemērot papildsodu, kas paredzēts katrā no administratīvo pārkāpumu regulējošajām attiecīgajām normām. Nosakot galīgo sodu, preces konfiskācija kā papildsods nevar būt attiecināma uz plašāku preču apjomu, kā tikai uz tām precēm, kas ir attiecīgā pārkāpuma „priekšmets”.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Administratīvo lietu departamenta
2005. gada 31. maija
SPRIEDUMS
Lietā SKA-167**

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja	senatore E. Vernuša,
	senatore I. Skultāne,
	senatore G. Višņakova,

piedaloties pieteicēja pārstāvei *T.Č.* un Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei Airai Strautmanei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja lietu, kas ierosināta pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību „VPL Industriāla Optika” pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonas lēmumu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „VPL Industriāla Optika” kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2005. gada 17. janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Rīgas muitas reģionālās iestādes direktora vietnieka 2003. gada 30. decembra lēmumu Nr. F08/002940 (turpmāk – Rīgas muitas lēmums) sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „VPL Industriāla Optika” sodīta ar naudas sodu Ls 100 apmērā par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁴ panta pirmās daļas pārkāpumu, ar Ls 5000 par šā kodeksa 201.¹⁰ panta trešās daļas pārkāpumu. Kopējais sods saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 35. pantu noteikts Ls 5000 apmērā, konfiscējot administratīvā pārkāpuma lietā izņemto preci – 11 binokļus un piecus monokļus.

[2] Ar VID ģenerāldirektora vietas izpildītājas 2004. gada 21. janvāra lēmumu Nr. 3.1/1442 Rīgas muitas lēmums atstāts negrozīts. VID ģenerāldirektora vietas izpildītāja konstatējusi, ka iepriekš minētie administratīvie pārkāpumi radušies, jo, ievēdot Latvijas teritorijā preces, kas atbilst pirmās paaudzes nakts optikai, netika iesniegta šādu preču ieviešanai (proti, stratēģiskās nozīmes preču importam) nepieciešamā licence. Licenci SIA „VPL Industriāla Optika” saņēma un iesniedza muitai pēc trīs dienām. Turklāt, konstatēts, ka, noformējot muitas deklarāciju VAD IM4 0240/3 C156000 precei – binokļi – uzrādīts neprecīzs kombinētās nomenklatūras (turpmāk – KN) kods. Proti, ievadamajai precei atbilst ne tikai SIA „VPL Industriāla Optika” muitas deklarācijā norādītais preču KN kods 900510000, bet arī KN kods 900580000.

[3] Par Rīgas muitas lēmumu SIA „VPL Industriāla Optika” iesniedza pieteikumu Administratīvajai rajona tiesai. Pieteikumā norādīts, ka Ministru kabineta 1997. gada 16. decembra noteikumu Nr. 421 „Stratēģiskās nozīmes preču kontroles noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr. 421) 11. punkts un VID rīkojuma Nr. 638 2. punkts neparedz konkrētu termiņu licences saņemšanai stratēģiskas nozīmes preču (pirmās paaudzes nakts optikas) importam, eksportam un tranzītam. Licenci sabiedrība saņēma 2003. gada 15. decembrī un iesniedza muitas iestādei vēl pirms kravas izvešanas no muitas noliktavas. Neprecizitāte ievadamo preču KN kodos radusies nejaušības dēļ. SIA „VPL Industriāla Optika” netika dota iespēja labot muitas deklarāciju kā tas paredzēts Muitas likuma 137. panta pirmajā daļā.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2004. gada 26. aprīļa spriedumu SIA „VPL Industriāla Optika” pieteikums par Rīgas muitas lēmumu noraidīts.

[6] Uzskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Administratīvā apgabaltiesa ar 2005. gada 17. janvāra spriedumu noraidīja SIA „VPL Industriāla Optika” pieteikumu par VID ģenerāldirektora vietas izpildītājas 2004. gada 21. janvāra lēmumu Nr. 3.1/1442.

[6.1] Apgabaltiesa konstatēja, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁰ panta trešā daļa paredz administratīvo atbildību par stratēģiskas nozīmes preču importa, eksporta un tranzīta noteikumu pārkāpšanu. Savukārt, noteikumu Nr. 421 (spēkā līdz 2004. gada 1. maijam) 11. punkts noteica, ka šādu preču eksportam, importam un tranzītam jāsaņem licence. Lietā konstatēts, ka 2003. gada 12. decembrī, kad SIA „VPL Industriāla Optika” tika noformēta muitas deklarācija, pieteicējai stratēģiskās nozīmes preču (pirmās paaudzes nakts optikas) importam nepieciešamā licence nebija saņemta. Pēc tam, kad SIA „VPL Industriāla Optika” licenci 2003. gada 18. decembrī muitas iestādē iesniedza, tika konstatēts, ka licencē norādītais preču kods (KN 900580000) binokļiem un monokļiem nesakrīt ar muitas deklarācijā norādīto (KN 900510000).

[6.2] Par nepamatotu apgabaltiesa atzinusi pieteicējas viedokli, ka preces pāri Latvijas muitas robežai nav pārvietotas, jo brīvam apgrozījumam nav izlaistas. Atsaucoties uz Muitas likuma (spēkā līdz 2004. gada 1. maijam) 3. pantu, apgabaltiesa atzinusi, ka muitas robeža ir Latvijas valsts robeža. Tādējādi, ievēdot precī Latvijā, tiek šķērsota valsts robeža. Nevar līdz ar to arī uzskatīt, ka preces nav šķērsojušas valsts robežu tikai tāpēc, ka tās muitas iestādē aizturētas. No iepriekš minētā apgabaltiesa secinājusi, ka SIA „VPL Industriāla Optika” ir pieļāvusi noteikumu Nr. 421 11., 18. un 19. punkta pārkāpumu, par ko atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁰ panta trešajā daļā.

[6.3] Apgabaltiesa atzinusi, ka SIA „VPL Industriāla Optika” pieļāvusi arī Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁴ panta pirmajā daļā paredzēto pārkāpumu, jo lietā nav konstatēts, ka neprecizitāte deklarācijā attiecībā uz KN kodiem būtu radusies tehniskas kļūdas vai nejaušības dēļ. Par nepamatotu atzīts pieteicējas viedoklis, ka muitas iestādei pašai vajadzēja izlabot kļūdu muitas deklarācijā, jo normatīvie akti muitas iestādei šādu pienākumu neparedz.

[6.4] Neskatoties uz to, ka SIA „VPL Industriāla Optika” tiesā lūgusi atcelt Rīgas muitas lēmumu, apgabaltiesa uzskatījusi, ka jālemj par VID ģenerāldirektora vietas izpildītājas 2004. gada 21. janvāra lēmumu Nr. 3.1./1442 atbilstoši Administratīvā procesa likuma 81. panta piektajai daļai.

[7] Kasācijas sūdzībā SIA „VPL Industriāla Optika” norāda, ka noteikumu Nr. 421 11. punkts un VID rīkojuma Nr. 638 2. punkts nenosaka konkrētu licences izņemšanas termiņu. Nav noteikts, vai licence obligāti jāsaņem pirms prece ievesta muitas kontroles punktā vai to var izdarīt, precei jau atrodoties muitā. 2003. gada 15. decembrī saņemtā licence stratēģiskās nozīmes preču ievēšanai muitas iestādē tika iesniegta vēl pirms kravas izvešanas no muitas noliktavas. SIA „VPL Industriāla Optika” pauž viedokli, ka noteikumi Nr. 421 būtu pārkāpti tikai tad, ja pieteicējam būtu atteikts izsniegt licenci ievadamajām precēm un ja preces būtu izlaistas brīvam apgrozījumam.

Apgabaltiesas spriedums ir pretrunā ar Muitas likuma 31. panta otro daļu. Tā kā preces netika izlaistas brīvam apgrozījumam, tad saskaņā ar šā likuma 30. pantu ievadamās preces neieguva Latvijas preču statusu. Apgabaltiesa nav ņēmusi vērā arī to, ka VID pārkāpis Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁰ panta trešo daļu, saskaņā ar kuru par stratēģiskās nozīmes preču importa, eksporta un tranzīta noteikumu pārkāpšanu paredz attiecīgās preces konfiskāciju. Tā kā licence bija nepieciešama tikai pieciem nakts redzamības binokļiem un pieciem monokļiem, Rīgas muitas iestāde nepamatoti konfiscējusi visu kravu – 16 vienības.

[8] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāve uzturēja kasācijas sūdzību, bet VID pārstāve to neatzina.

Motīvu daļa

[9] Nav pamatoti kasācijas sūdzības argumenti, kas saistīti ar SIA „VPL Industriāla Optika” viedokli par to, ka pieteicējs nav izdarījis Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁰ panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu.

[9.1] Minētā tiesību norma paredz administratīvo sodu juridiskajām personām par stratēģiskas nozīmes preču importa, eksporta un tranzīta noteikumu pārkāpšanu. Savukārt atbilstoši noteikumu Nr. 421 11. punktam katram stratēģiskas nozīmes preču importa darījumam uzņēmumam ir jāsaņem licence.

Apgabaltiesa ir konstatējusi faktiskos apstākļus, ka 2003. gada 12. decembrī, kad pieteicēja muitas kontroles punktā pieteica muitas procedūru – izlaišanu brīvam apgrozījumam – nakts redzamības binokļiem un nakts redzamības monokļiem, kuri ir iekļauti stratēģiskas nozīmes preču sarakstā un kuriem tāpēc nepieciešama importa licence, šādu licenci vēl nebija saņēmusi.

[9.2] Administratīvo lietu departaments tālāk minēto argumentu dēļ atzīst par nepareizu kasatora viedokli, ka, tā kā nevienā tiesību normā nav noteikts konkrēts licences izņemšanas termiņš un tā kā licenci pieteicējs saņēma un iesniedza vēl muitas procedūras kārtēšanas laikā, tad nav noticis likuma pārkāpums, proti, preces izlaišana brīvam apgrozījumam bez licences.

[9.2.1] No noteikumiem Nr. 421, tulkojot tā normas kopsakarā, nepārprotami izriet, ka licence stratēģiskas nozīmes preču importam ir jāsaņem pirms preču importēšanas. Tā, minēto noteikumu 19. punktā ir noteikts, ka stratēģiskas nozīmes preču importu veic **pēc licences saņemšanas** licencē norādītajā termiņā. Savukārt atbilstoši 18. punktā noteiktajam šādu preču imports jāveic, ievērojot licencē norādīto preces nosaukumu, tehniskos parametrus un daudzumu. Turklāt muitas kontroles punktā jāuzrāda un sūtījumam jāpievieno viens licences eksemplārs (sk. minēto noteikumu 35.1. punktu).

[9.2.2] Preču importēšana ir preču ievešana Latvijas Republikā. Tā kā darbības, kas veicamas preču ievešanai Latvijas Republikas muitas teritorijā Muitas likuma (kas bija spēkā līdz 2004. gada 1. maijam) 1. panta 17. punkta izpratnē, ir pārvietošana pāri muitas robežai, līdz ar to ārvalstu preces importēšana ir saistīta ar muitas procedūru – izlaišanu brīvam apgrozījumam, pirms kuras uzsākšanas personai ievadamās preces ir jādeklarē.

Muitas likuma 134. panta otrajā un trešajā daļā noteikts, ka muitas deklarācijā jābūt visām ziņām un muitas deklarācijai pievienojami visi dokumenti, kas nepieciešami, lai izpildītu visus tās muitas procedūras noteikumus, kurai šīs preces ir deklarētas.

[9.2.3] Administratīvo lietu departamenta ieskatā apgabaltiesa pareizi iztulkojusi tiesību normas un atzinusi, ka preces ievešana Latvijas Republikā notikusi jau šķērsojot valsts robežu (sk. apgabaltiesas sprieduma 13. punktu).

[9.3] Tā kā valsts robežas šķērsošanas brīdī pieteicējs nebija saņēmis licenci stratēģiskas nozīmes preču importam, tad apgabaltiesa pamatoti atzinusi, ka pieteicējs ir izdarījis pārkāpumu, kas paredzēts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁰ panta trešajā daļā.

[10] Administratīvo lietu departaments uzskata, ka ir pamatots kasācijas sūdzības arguments, kas attiecas uz visas izņemtās preces konfiskāciju.

[10.1] Administratīvais sods personai tiek uzlikts par konkrētu pārkāpumu ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu.

Gan Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁰ panta trešajā daļā, gan 201.¹⁴ panta pirmajā daļā paredzēts papildsods - attiecīgās preces konfiskācija. Taču, ja par 201.¹⁰ panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu noteikta obligāta preces konfiskācija, tad par 201.¹⁴ panta pirmajā daļā paredzēto pārkāpumu likumdevējs paredzējis soda uzlicējam izvēles brīvību – konfiscēt attiecīgās preces vai nekonfiscēt. Tādējādi atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103. panta pirmajai daļai apgabaltiesai jāpārbauda iestādes veiktie lietderības apsvērumi rīcības brīvības ietvaros, ja tā piemērojusi preces konfiskāciju par 201.¹⁴ panta pirmajā daļā paredzēto pārkāpumu.

[10.2] Iestādes rīcību, uzliekot administratīvo sodu, ja izdarīti vairāki administratīvie pārkāpumi, regulē Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 35. pants. Atbilstoši šā panta pirmajai daļai, ja viena persona ir izdarījusi divus vai vairākus pārkāpumus, administratīvais sods tiek uzlikts par katru pārkāpumu atsevišķi. Taču, ja vairāki izdarītie pārkāpumi tiek konstatēti vienlaicīgi un tos izskata viena un tā pati institūcija (amatpersona), tad atbilstoši minētā panta otrajai daļai administratīvais sods tiek uzlikts tās sankcijas ietvaros, kura paredzēta par smagāko pārkāpumu.

Minētajā panta daļā arī noteikts, ka šādos gadījumos pamatsodam var pievienot kādu no papildsodiem, kuri ir paredzēti pantos, kas nosaka atbildību par jebkuru no izdarītajiem pārkāpumiem. Taču Administratīvo lietu departamenta ieskatā minētā tiesību norma nav tulkojama tādējādi, ka, nosakot galīgo sodu, preces konfiskācija kā papildsods būtu attiecināma uz plašāku preču apjomu vai citām precēm, kuras neattiecas tieši uz to pārkāpumu, par kuru ir piemērota konfiskācija.

[10.3] Apgabaltiesa ir atzinusi, ka pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁰ panta trešās daļas pieteicējam uzliktais sods – naudas sods 5000 latu un izņemtās preces konfiskācija – atbilst izdarītā pārkāpuma raksturam, pārkāpēja vainas pakāpei, kā arī minētajā pantā paredzētajai soda sankcijai. Arī pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁴ panta pirmās daļas uzlikto naudas sodu 100 latu apmērā tiesa atzinusi par atbilstošu.

Taču apgabaltiesa nav pārbaudījusi un izvērtējusi, vai ir tiesisks lēmums par konfiskācijas piemērošanu visai izņemtajai precei, proti, 11 binokļiem un 5 monokļiem, neskatoties uz to, ka tikai 5 binokļu un 5 monokļu importēšana ir saistīta ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.¹⁰ panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu.

[11] Tādējādi Administratīvo lietu departaments atzīst, ka apgabaltiesas spriedums nav tiesisks tajā daļā, ar kuru ir noraidīts pieteikums par VID lēmuma

atcelšanu attiecībā uz visas izņemtās preces konfiskāciju. Šajā daļā spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai. Pārējā daļā kasācijas sūdzība ir noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348. panta 2. punktu, 346. pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Administratīvās apgabaltiesas 2005. gada 17. janvāra spriedumu atcelt daļā, ar kuru noraidīts SIA „VPL Industriāla Optika” pieteikums par Valsts ieņēmumu dienesta lēmuma atcelšanu attiecībā uz izņemtās preces konfiskāciju, un nosūtīt lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai. Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	senatore	E. Vernuša
	senatore	I. Skultāne
	senatore	G. Višņakova